

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani: R. Pascari
 instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău: N. Budăi, V. Efros și I. Muruianu

D E C I Z I E

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
 al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Ala Cobăneanu

Judecători

Dumitru Mardari și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun”, prin intermediul avocatului Kușnir Mariana,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Parșe – Tutun” împotriva societății cu răspundere limitată „Nishimura” cu privire la anularea clauzelor contractuale, încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2018, prin care s-a restituit cererea de apel depusă de societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun”, prin intermediul avocatului Kușnir Mariana pentru neînlăturarea neajunsurilor cererii de apel în termenul acordat de instanța de judecată

c o n s t a t ă

La 26 octombrie 2015 societatea cu răspundere limitată „Parșe – Tutun” a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii cu capital străin „Cargo-Partner” cu privire la declararea nulității actelor juridice, clauzelor contractuale, încasarea sumei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată societatea cu răspundere limitată „Parșe – Tutun” a indicat că, în calitate de client, a încheiat cu întreprinderea cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată, în calitate de cărauș, contractul nr. 0126/2013 privind prestarea serviciilor de transport și expediție din 26 iunie 2013.

În temeiul acestui contract, a comandat conform comenzii de transport FCL 27/11/2014 transportarea a 6 containere de marfă din Kenya în portul Giurgiulești, prețul serviciilor de transport fiind determinat în mărime de 4 100 dolari pentru 1 container, în total suma de 24 600 dolari, și prețul asigurării în mărime de 1 724 dolari, în mărime totală suma de 26 324 dolari.

Conform conosamentului MSCUKE834813, transportul a fost efectuat de către căraușul maritim MSC, însă reclamantul a avut relații contractuale doar cu întreprinderea cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată.

Pe parcursul executării contractului și comenzii de transport, pârâtul a admis mai multe încălcări contractuale, deoarece nu a anunțat destinatarul mărfii despre

sosirea mărfii în portul Giurgiuleşti la 22 februarie 2015 și posibilitatea de a ridica marfa.

În legătură cu staționarea mărfii în portul Giurgiuleşti, pârâtul a calculat samavolnic fără ca să indice reclamantului norma contractuală sau legală care stabilește penalitatea și anume: penalitatea MSC în mărime de 56 dolari per container/zi, iar în total pentru 6 containere 336 dolari/zi și depozitarea în portul Giurgiuleşti în mărime de 30 dolari per container/zi, iar în total 180 dolari/zi pentru 6 containere.

A mai indicat că în pretenția din 27 iulie 2015 întreprinderea cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată a precizat despre dreptul de a calcula penalități la sumele neachitate conform cuantumului stabilit în contractul nr. 0126/2013, însă în textul acestui contract nu se conține nici o normă care ar reglementa dreptul pârâtului de a cere penalitate pentru staționare, depozitare și în lipsa unei clauze penale exprese și scrise în contract, pârâtul nu avea dreptul să pretindă achitarea cărorva sume care exced taxa pentru serviciile de transport.

A concretizat că la 22 mai 2015 a achitat pârâtului suma de 14 584 dolari pentru serviciile prestate și a solicitat eliberarea unei părți din marfa transportată proporțional prețului transportului achitat, însă acesta a refuzat orice discuție.

La 26 iunie 2015 a achitat integral prețul serviciilor întreprinderii cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată, însă pârâtul a refuzat categoric eliberarea mărfii din containere, fapt ce denotă că pârâtul ilegal a reținut marfa în port începând cu această dată, care este în valoarea de 634 724,23 dolari.

Prin adresa din 06 august 2015 a explicat pârâtului că a achitat penalități în mărime de 57 536,70 dolari și că poate realiza venit doar din realizarea mărfii care staționează în cele 5 containere, care fiecare conține marfă în valoare de 90 000 dolari.

Ulterior, a propus pârâtului acceptarea garanției sub forma mărfii de tip tutun ce se conține într-un container transportat conform comenzii de transport FCL 27/11/2014 cu eliberarea imediată a 4 containere cu prezentarea unui calcul descifrat a sumelor pretinse în legătură cu transportul efectuat, însă nicio solicitare nu a fost satisfăcută de către acesta.

A mai concretizat că la 24 august 2015 a expediat pârâtului reclamație, prin care a declarat că din suma totală achitată în mărime de 99 854 dolari, doar suma de 26 324 dolari este întemeiată, solicitând restituirea sumei de 73 530 dolari în termen de 10 zile de la recepționarea reclamației.

A mai precizat că comanda de transport nr. FCL 27/11/2014 conține următoarea clauză „În cazul reținerii mai mult de 48 ore – clientul este obligat să achite 100 dolari pentru fiecare zi de reținere. Clientul achită serviciile prestate de expeditor conform prezentului contract, precum și achită penalitățile (demurrage, păstrare, detention) pentru utilizarea containerelor peste limita normativă și păstrarea în port, în conformitate cu tarifele portului”.

Consideră că această clauză este nulă, deoarece reprezintă o clauză standard, înserată într-un act juridic de adeziune și care nu este clară și explicită pentru aderent.

Societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” cere (1) declararea nulității actelor juridice unilaterale sub forma manifestărilor de voință emane de la reclamant în privința recunoașterii obligației de achitare a penalităților față de întreprinderea cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată legate de transportul efectuat în baza comenzii FCL 27/11/2014; (2) declararea

nulității clauzei contractuale din comanda de transport FCL 27/112014 încheiată între societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” și întreprinderea cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată cu următorul text „În cazul reținerii mai mult de 48 ore – clientul este obligat să achite 100 dolari pentru fiecare zi de reținere. Clientul achită serviciile prestate de expeditor conform prezentului contract, precum și achită penalitățile (demurrage, păstrare, detention) pentru utilizarea containerelor peste limita normativă și păstrarea în port, în conformitate cu tarifele portului”; (3) încasarea din contul întreprinderii cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată în beneficiul societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” a sumei de 73 530 dolari și (4) compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 4-9, vol. I).

Avocatul Natalia Balaban, împuternicită prin mandatul din 18 ianuarie 2016 să acorde asistență juridică în instanța de judecată (f.d.81), a depus în interesele întreprinderii cu capital străin „Cargo-Partner” cerere de concretizare invocând că întreprinderea cu capital străin „Cargo-Partner” societate cu răspundere limitată a fost redenumită în societatea cu răspundere limitată „Nishimura” păstrând același număr de înregistrare, motiv din care a solicitat schimbarea denumirii pârâtului în societatea cu răspundere limitată „Nishimura” (f.d. 182).

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău sediu Buiucani din 12 aprilie 2017 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” (f.d. 218, 222-238, vol. I).

La 28 aprilie 2017 avocatul Kușnir Mariana, împuternicită prin mandatul din 14 martie 2016 să acorde asistență juridică în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 138, vol. I), a depus în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 12 aprilie 2017 (f.d. 240, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2017 nu s-a dat curs cererii de apel depus de avocatul Kușnir Mariana în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun”.

S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept, pe care își întemeiază apelul, dovada de plată a taxei de stat în mărime de 29 779 lei până la 26 iulie 2017, fiind menționat că în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită (f.d. 3-4, vol. II).

La 25 iulie 2017 avocatul Kușnir Mariana a depus în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe solicitând admiterea apelului și scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 9-13, vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017 s-a respins cererea avocatului Kușnir Mariana în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 29 779 lei, fiindu-i stabilit un termen suplimentar până la 19 octombrie 2017.

S-a explicat apelantului că în caz dacă nu va prezenta dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele va fi restituită (f.d. 18-20, vol. II).

La 01 noiembrie 2017 avocatul Kuşnir Mariana a declarat în interesele societăţii cu răspundere limitată „Parşe-Tutun” recurs împotriva încheierii din 27 iulie 2017 (f.d. 32-34, vol. II).

Curtea Suprema de Justiţie prin încheierea din 20 decembrie 2017 a restituit recursul declarat de avocatul Kuşnir Mariana în interesele societăţii cu răspundere limitată „Parşe-Tutun” împotriva încheierii din 27 iulie 2017 (f.d. 38-42, vol. II).

Prin încheierea Curţii de Apel Chişinău din 01 martie 2018 s-a restituit cererea de apel depusă de avocatul Kuşnir Mariana interesele societăţii cu răspundere limitată „Parşe-Tutun” (f.d. 60-63, vol. II).¹

La 14 martie 2018 avocatul Kuşnir Mariana a declarat în interesele societăţii cu răspundere limitată „Parşe-Tutun” recurs împotriva încheierii Curţii de Apel Chişinău din 01 martie 2018, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii şi restituirea pricinii la rejudecare de la etapa punerii pe rol a cererii de apel.

În motivarea cererii de recurs avocatul Kuşnir Mariana a indicat că a solicitat instanţei de apel prelungirea termenului pentru achitarea taxei de stat cu 30 zile, motivând prin faptul că administratorul recurentului se află în spital şi că conturile companiei sunt blocate, fiind astfel în dificultate de a achita taxa de stat, însă instanţa de apel neîntemeiat a respins cererea.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) şi (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se depune şi se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepţiile stabilite de prezenta secţiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Studiind argumentele recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii Supreme de Justiţie consideră că recursul este depus în termen, însă este neîntemeiat şi urmează a fi respins cu menţinerea încheierii din următoarele motive.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Parşe-Tutun”, prin intermediul avocatului Kuşnir Mariana la 14 martie 2018 împotriva încheierii din 01 martie 2018 este depus în interiorul termenului acordat de legiuitor de 15 zile.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.

Materialul probator al pricinii atestă că la 28 aprilie 2017 avocatul Kuşnir Mariana a depus în interesele societăţii cu răspundere limitată „Parşe-Tutun” apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău sediul Buiucani din 12 aprilie 2017 (f.d. 240, vol. I).

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d) Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică: motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întruneşte condiţiile prevăzute la art. 364 şi 365 şi dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanţa de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iunie 2017 nu s-a dat curs cererii de apel depus de avocatul Kușnir Mariana în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun”.

S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept, pe care își întemeiază apelul, dovada de plată a taxei de stat în mărime de 29 779 lei până la 26 iulie 2017, fiind menționat că în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită (f.d. 3-4, vol. II).

La 25 iulie 2017 avocatul Kușnir Mariana a depus în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe solicitând admiterea apelului, scutirea de la plata taxei de stat (f.d. 9-13, vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017 s-a respins cererea avocatului Kușnir Mariana în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

S-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 29 779 lei, fiindu-i stabilit un termen suplimentar până la 19 octombrie 2017.

S-a explicat apelantului că în caza dacă nu va prezenta dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele va fi restituită (f.d. 18-20, vol. II).

La 01 noiembrie 2017 avocatul Kușnir Mariana a declarat în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” recurs împotriva încheierii din 27 iulie 2017 (f.d. 32-34, vol. II).

Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din 20 decembrie 2017 a restituit recursul declarat de avocatul Kușnir Mariana în interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” împotriva încheierii din 27 iulie 2017 (f.d. 38-42, vol. II).

Așadar, încheierea Curții de Apel Chișinău din 27 iulie 2017 este în vigoare și produce efecte juridice.

Curtea de Apel Chișinău a expediat avocatului Kușnir Mariana și societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” citație pentru ședința de judecată din 01 martie 2018 (f.d. 45, vol. II), citațiile fiind recepționate de destinatari la 25 ianuarie 2018 și 25 februarie 2018, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la materialele pricinii (f.d. 46-47, vol. II).

La 28 februarie 2018 avocatul Kușnir Mariana a depus cerere de amânare a ședinței de judecată, solicitând prelungirea termenului pentru achitarea taxei de stat în mărime de 29 779 lei cu 30 zile, invocând că prin încheierea executorului judecătoresc Valerii Țurcan din 16 decembrie 2016 a fost aplicat sechestrul pe contul de decontare al întreprinderii pentru asigurarea achitării sumei de 330 000 dolari și societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” este în imposibilitate de a achita taxa de stat, iar administratorul apelantului Șevcenco Vladislav este internat în staționarul spitalului internațional „Medpark” cu diagnoza „fractura maleolei” (f.d. 52, vol. II).

La cererea de prelungire a termenului de achitare a taxei de stat avocatul Kușnir Mariana a anexat copia confirmării din 26 februarie 2018 eliberată de Spitalul Internațional „Medpark” privind internarea administratorului Șevcenco Vladislav și copia încheierii executorului judecătoresc din 16 decembrie 2016 privind aplicarea sechestrului pe conturile bancare ale apelantului (f.d. 53-54, 55, vol. II).

Examinând cererea cu privire la prelungirea termenului pentru achitarea taxei de stat, instanța de apel prin încheierea protocolară din 01 martie 2018 întemeiat a ajuns la concluzia respingerii acesteia.

În conformitate cu art. 115 Codul de procedură civilă, la cererea participanților la proces, instanța judecătorească (judecătorul) poate prelungi termenul de procedură.

Or, de la 27 iulie 2017 când s-a impus apelantului obligația de achitare a taxei de stat și până când încheierea a devenit executorie, societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” a avut suficient termen pentru achitarea taxei de stat.

Nu constituie temei de admitere a cererii cu privire la prelungirea termenului de achitare a taxei de stat argumentul că administratorul apelantului Șevcenco Vladislav este internat în staționarul spitalului internațional „Medpark”.

Or, încheierea din 27 iulie 2017 a devenit executorie la 20 decembrie 2017, când Curtea Supremă de Justiție a restituit recursul împotriva acestei încheieri, iar administratorul Șevcenco Vladislav a fost internat la 20 februarie 2018, fapt ce denotă că recurentul a avut suficient termen pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel.

Aici, urmează a se reține că interesele societății cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” sunt apărute în prezentul litigiul de avocatul Kușnir Mariana.

Nu prezintă relevanță pentru admiterea cererii cu privire la prelungirea termenului de achitare a taxei de stat nici copia încheierii executorului judecătoresc din 16 decembrie 2016, prin care se confirmă că pe conturile bancare ale apelantului/recurentului este aplicat sechestru, în condițiile în care chestiunea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat a fost soluționată prin încheierea din 27 iulie 2017.

În circumstanțele menționate și având în vedere că societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” nu a achitat taxa de stat, stabilită prin încheierea din 27 iulie 2017, devenită executorie la 20 decembrie 2017, Curtea de Apel Chișinău întemeiat a dispus restituirea cererii de apel.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

În conformitate cu art. 75 alin. (4) Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În conformitate cu art. 16 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, hotărârile, încheierile, ordonanțele și deciziile judecătorești definitive, precum și dispozițiile, cererile, delegațiile, citațiile, alte adresări legale ale instanței judecătorești, sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice, asociațiile obștești, persoanele oficiale, organizațiile și persoanele fizice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă la fel prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Societatea cu răspundere limitată „Parșe-Tutun” și avocatul Kușnir Mariana nu au depus diligența necesară pentru a înlătura neajunsurile cererii de apel și instanța de apel corect a restituit apelul pe motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel.

Încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2018 este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, din considerentele menționate și reținând că instanța de apel a aplicat corect normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Parșe - Tutun”, prin intermediul avocatului Kușnir Mariana.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Parșe – Tutun” împotriva societății cu răspundere limitată „Nishimura” cu privire la anularea clauzelor contractuale și încasarea sumei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Ala Cobăneanu

judecători

Dumitru Mardari

Luiza Gafton